

Slots- og Kulturstyrelsen

Horsens Kommune
Rådhusstorvet 4
8700 Horsens

H.C. Andersens Boulevard 2
1553 København V
Telefon 33 95 42 00

Sendt til: csi@horsens.dk

post@slks.dk
www.slks.dk

Dispensation

I har den 26. maj 2019 søgt Slots- og Kulturstyrelsen om dispensation til ændring i tilstanden af fortidsminde 2912:32 for den del der er beliggende på matrikel nr. 844a, Horsens Markjorder, Horsens, Horsens Kommune.

Afgørelse

Slots- og Kulturstyrelsen imødekommer din ansøgning og giver hermed dispensation til:

- Renovering af bro jf. ansøgning

Afgørelsen gives på følgende vilkår:

- At alt arbejde skal foregå under størst mulig hensyntagen til fortidsmindet, hvilket indbefatter, at der ikke må ske skader på fortidsmindet.
- At eventuelle skader på fortidsmindet, opstået i forbindelse med arbejdet, straks meddeles til Slots- og Kulturstyrelsens Center for Kulturarv, som herefter vil træffe afgørelse om i hvilket omfang skaden skal reetableres for ejers regning.
- At arbejdet udføres som angivet i ansøgningen

Afgørelsen er truffet efter museumslovens § 29 j, stk. 1.

Afgørelsen kan påklages til Miljø- og Fødevarerklagenævnet af jer eller andre klageberettigede. Klagefristen er 4 uger efter modtagelsen af afgørelsen. Klagevejledning findes sidst i dette brev.

Dispensationen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Rettidig klage har opsættende virkning, med mindre nævnet bestemmer andet, jf. § 29 v, stk. 7.

Dispensationen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år efter, at den er meddelt, eller ikke har været udnyttet i 3 på hinanden følgende år, jf. 29 k, stk. 2.

Begrundelse

Fortidsmindet på jeres ejendom er beskyttet efter museumslovens § 29 e, stk. 1. Reglen er, at der ikke må foretages ændring i fortidsmindets tilstand. Styrelsen kan i særlige tilfælde give dispensation, jf. museumslovens § 29 j, stk. 1. Praksis for dispensation til ændringer i tilstanden af fortidsminder er meget restriktiv. Privatøkonomiske interesser kan ikke begrunde en dispensation til at ændre et beskyttet fortidsminde.

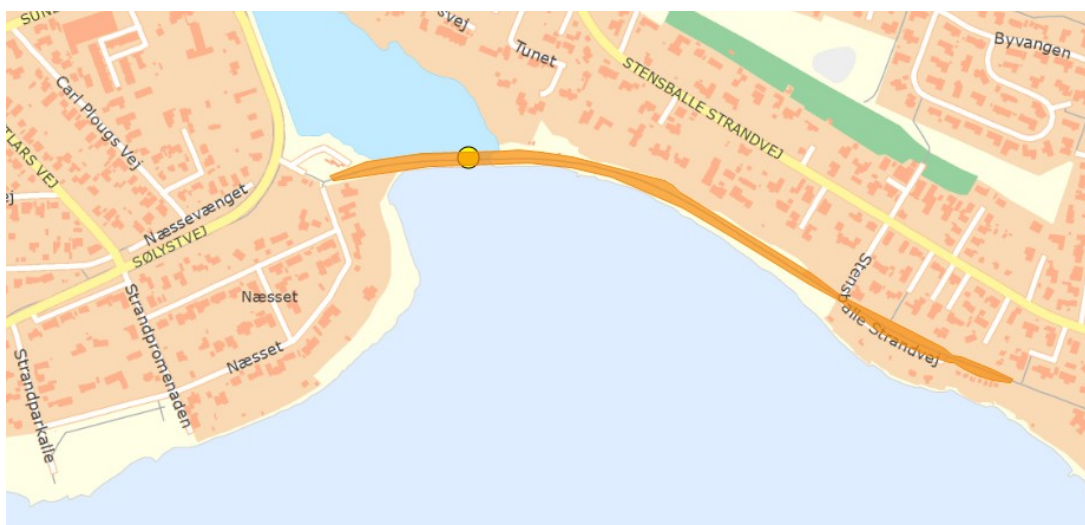
Der kan eksempelvis gives dispensation til ledningsarbejder, renovering og lignende nødvendige forbedringer af eksisterende bebyggelse på fortidsminder.

Styrelsen har i denne sag vurderet, at der er tale om et særligt tilfælde, der kan begrunde dispensation.

Styrelsen vurderer at det påtænkte projekt med renovering af broen vil være med til at bevare fortidsmindet for fremtiden. Endvidere understøtter de påtænkte restaureringsarbejder fortællingen om broen, og vil dermed bidrage positivt til forståelsen af og opfattelsen af fortidsmindet

Baggrund for sagen

Broen er en del af det fredede fortidsminde 2912:32, der er et jernbanetrace med tilhørende bro over Sundsballe Sund. Jernbanetraceet og broen er en del af den tidligere jernbanestrækning mellem Horsens og Odder, der blev taget i brug i 1904 og nedlagdes i 1967. Broen er en særdeles velbevaret jernbanebro med kvaderstensfundamenter og en overbygning i stål. Oven på brodækket er efter jernbanens nedlæggelse etableret en stiforbindelse.

Fortidsmindets areal er angivet med orange farve på ovenstående kort.

Broens tilstand er generelt i god stand, men de gamle sveller er voldsomt nedbrudte, ligesom der på ståldragerne er begyndende rustudtrængninger. Horsens Kommune har derfor ansøgt om at renovere broen, hvor der skal etableres ny brodække ovenpå den originale ståløverbygning.

Den nye stibro skal, som den eksisterende, føre fodgængere og cyklister over Stensballe Sund. For at bevare så meget af broens originale udtryk som muligt, udskiftes eksisterende sveller til nye af azobétræ og oven på disse monteres den nye stibro.

Der monteres let stål-rækværk ovenpå svellerne. Fri bredde mellem rækværker er planlagt til 3,0 m. Rækværk udskiftes på både bro og fløje for at sikre et ensartet udtryk.

Eksisterende vederlag, fløje og stålkonstruktion bevares og renoveres. Vederlag og fløje afrenses for bevoksning og oplag af muld. Stålkonstruktion afrenses for rust og løs maling inden den males i samme gråblå nuance som eksisterende. Ralkode bestemmes inden afrensningen påbegyndes.

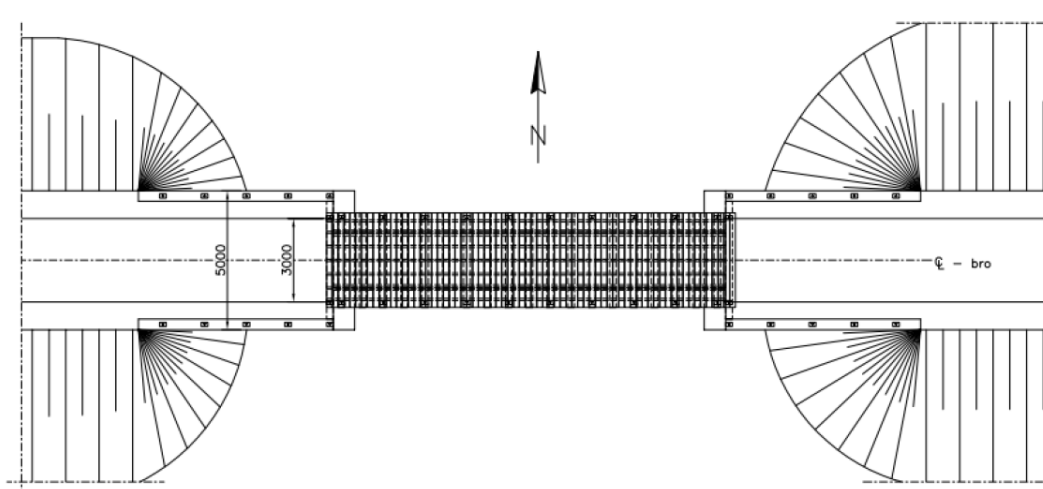
Eksisterende sveller udskiftes til længere azobébjælker i samme højde og bredde som svellerne, hvorved broens udtryk som banebro bevares samtidig med at ønsket til en bredere stibro kan opfyldes. De nye azobébjælker placeres med samme afstand som eksisterende sveller og fastgøres til eksisterende beslag.

Stibroen udføres med langsgående 75x75 mm lægter pr. 500 mm fastgjort på de tværgående bjælker. Til dæk er valgt 200x50 mm planker med antislip profilering i overfladen suppleret med en stribe kunststofbelægning. Derved sikres en god friktion så broen bliver sikker for brugerne. Det vil være muligt at indbygge et trækrør med en ydre diameter på 75 mm til 10 kV kabel der pt. er monteret på siden af konstruktionen og ført over åen i påmonteret gitterkonstruktion (gammel lygtepæl) Da broen ikke oprindeligt er udført med rækværk, er det ikke muligt at lade sig inspirere af det til en løsning.

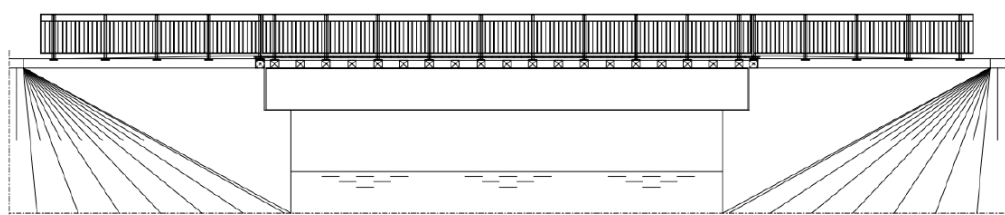
I stedet er inspirationen taget fra ”Den genfundne bro”, hvor der er etableret et let stål-rækværk der opfylder nutidens krav til sikkerhed, men under hensyntagen til datidens profiler. Rækværk males i samme farve som eksisterende ståldele.

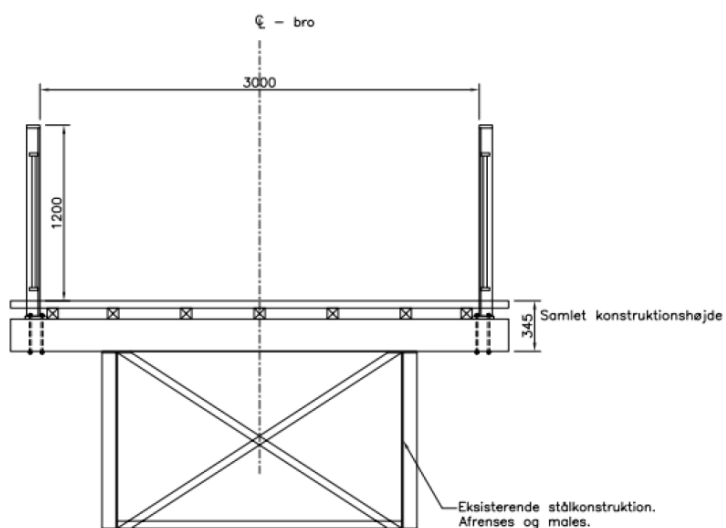
Broen i original tilstand.

Figur 3. Plan af ny stibro over Stensballe Sund

Figur 4. Opstalt set mod nord

Figur 5. Tværsnit bro.

Gelænder på ”Den genfundne Bro”

Lovgrundlag

Reglerne om fortidsminder er fastsat i museumslovens kapitel 8 a (lovbekendtgørelse nr. 358 af 8. april 2014 med senere ændringer).

Museumslovens § 29 e, stk. 1, fastsætter, at der ikke må foretages ændring i tilstanden af fortidsminder. Der må heller ikke foretages udstykning, matrikulering eller arealoverførsel, der fastlægger skel gennem fortidsminder.

Museumslovens § 29 f fastsætter, at der på og inden for en afstand af 2 meter fra fortidsmindet ikke må foretages jordbehandling, gødes eller plantes. Der må heller ikke anvendes metaldetektor.

Styrelsen kan i særlige tilfælde gøre undtagelse fra reglerne i § 29 e, stk. 1, og § 29 f, jf. § 29 j, stk.1. Ved meddelelse af dispensation kan der stilles vilkår, herunder om, at der for ansøgerens regning skal udføres en arkæologisk undersøgelse.

Klagevejledning

Afgørelsen kan påklages til Miljø- og Fødevarerklagenævnet af jer eller andre klageberettigede. Klagefristen er 4 uger efter modtagelsen af afgørelsen. Klagevejledningen findes sidst i dette brev.

Hvis I vil indbringe Slots- og Kulturstyrelsens afgørelse for domstolene, skal en sag være anlagt inden 6 måneder, fra I har fået meddelelse om afgørelsen, jf. museumslovens § 29 x.

Sagens videre forløb

Dispensationen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Rettidig klage har opsættende virkning, med mindre nævnet bestemmer andet, jf. § 29 v, stk. 7.

Dispensationen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år efter, at den er meddelt, eller ikke har været udnyttet i 3 på hinanden følgende år, jf. 29 k, stk. 2.

Hvis I har spørgsmål

I kan læse mere om fortidsminder og museumsloven på styrelsens hjemmeside:

<http://slks.dk/fortidsminder-diger/>

Hvis I har spørgsmål, er I velkommen til at kontakte os. Handler din henvendelse om dette brev, beder vi dig om at oplyse sagens journalnummer, der findes øverst i dette brev.

Venlig hilsen

Lars Bjarke Christensen
Konsulent, arkæolog mag.art.
Fortidsminder
lbc@slks.dk
+45 33 74 51 25

Kopi til:

Danmarks Naturfredningsforening, dn@dn.dk
Dansk Botanisk Forening, kontor@botaniskforening.dk
Dansk Ornitologisk Forening, dof@dof.dk
Horsens Museum, horsensmuseum@horsens.dk

Klagevejledning

Der kan klages til Miljø- og Fødevareklagenævnet over Slots- og Kulturstyrelsens afgørelse.

Klagereglerne er fastsat i museumslovens §§ 29 t, 29 u og 29 v.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, Slots- og Kulturstyrelsen har meddelt afgørelsen.

En tilladelse må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. En rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, medmindre Miljø- og Fødevareklagenævnet bestemmer andet.

Hvis du ønsker at klage, indgives klagen i Miljø- og Fødevareklagenævnets klageportal. Der er adgang til klageportalen på borger.dk eller virk.dk. På Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside er der link til klageportalen.

Hvis du klager, skal du betale et klagegebyr til Miljø- og Fødevareklagenævnet. For privatpersoner er klagegebyret 900 kr. For virksomheder og organisationer er klagegebyret 1.800 kr. Satserne er 2016-niveau og bliver reguleret den 1. januar hvert år. Gebyret betales med betalingskort i klageportalen.

Herefter sender klageportalen automatisk klagen til Slots- og Kulturstyrelsen. Hvis styrelsen vil fastholde afgørelsen, sender styrelsen klagen til Miljø- og Fødevareklagenævnet via klageportalen sammen med den påklagede afgørelse, de dokumenter, der er indgået i sagens bedømmelse, og en udtalelse med styrelsens bemærkninger til sagen og de anførte klagepunkter.

Klageportalen sender udtalelsen til de involverede i klagesagen med en frist på 3 uger for at komme med bemærkninger til Miljø- og Fødevareklagenævnet.

På Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside kan du finde mere vejledning om nævnets behandling af klager og om tilbagebetaling af klagegebyr, f.eks. hvis nævnet afviser at realitetsbehandle klagen, hvis du tilbagekalder klagen, eller hvis du får helt eller delvist medhold. Du kan også finde vejledning om muligheden for at søge om fritagelse fra kravet om at klage via klageportalen. En begrundet ansøgning om fritagelse sendes til Slots- og Kulturstyrelsen.

Se Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside:
www.nmkn.dk eller www.naevneneshus.dk.

Frist for at anlægge retssag

Hvis du vil indbringe Slots- og Kulturstyrelsens afgørelse for domstolene, skal du anlægge sag inden 6 måneder fra den dag, styrelsen har meddelt dig afgørelsen (museumslovens § 29 x).